

Arbetet med
extra anpassningar,
särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Styrdokument

Denna handlingsplan har sin utgångspunkt i vad som sägs om åtgärdsprogram och särskilt stöd i skollagen (SFS 2010:800) och Skolverkets allmänna råd om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd (SkolFS 2013:8).

Definitioner

All undervisning ska präglas av ledning och styrning, där skolledningen ger lärarna förutsättning att bedriva en god undervisning och där lärarna ger eleverna förutsättningar att lyckas utifrån sina förutsättningar. Klassrumsklimatet ska präglas av lusten att lära.

Om en elev inte utvecklas i riktning mot betygsriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska skolan arbeta med extra anpassningar och, om det inte är tillräckligt, särskilt stöd. Stöd ges alltså i första hand i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om detta inte räcker skall frågan om särskilt stöd utredas. Gränsen mellan vad som är extra anpassning och särskilt stöd är inte entydig, utan skall vara föremål för en professionell bedömning i det enskilda fallet. På Södertälje friskola är det speciallärare tillsammans med övriga elevhälsoteamet som gör den bedömningen. En utredning som resulterar i att det finns behov av särskilt stöd ska åtföljas av att ett åtgärdsprogram upprättas. Åtgärdsprogram skall även upprättas för en elev som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation, som gör att skolan på sikt befärar att eleven inte når kunskapskraven.

Arbetsgång

Processen med extra anpassningar och särskilt stöd innefattar flera olika steg, vart och ett med olika delsteg. Se även bilaga 1.

Uppmärksamma

Så snart någon antar att det finns risk för att en elev inte kommer att nå betygsriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska rektor få information om detta. Undervisande lärare gör det genom att markera "Insats krävs" under Kunskaper i Unikum.

Analysera

Undervisande lärare anmäler till respektive skolledare att den har behov av att diskutera extra anpassningar för en elev vid elevärendetiden. Läraren diskuterar även frågan med eleven och dess vårdnadshavare. Eventuellt kan även lektionsobservationer genomföras av lärarkollega eller speciallärare. Utifrån analysen formulerar läraren lämpliga extra anpassningar och skriver in dem i Unikum under Extra anpassningar i Stödinsatser. En extra anpassning ska vara tidsbestämd.

Genomföra och utvärdera extra anpassning

Läraren genomför den extra anpassningen under avtalad tid och stämmer regelbundet av med eleven vilken effekt anpassningen har. Efter vald period utvärderar läraren och eleven anpassningen tillsammans med speciallärare. Utvärderingen resulterar i att den extra anpassningen har haft önskad effekt, att anpassningen behöver mer tid för önskad effekt, att anpassningen behöver förändras på något sätt eller att extra anpassning inte är tillräckligt och att det därför krävs en utredning om särskilt stöd. Avstämningarna och utvärderingen skrivs in i Unikum under Extra anpassningar i Stödinsatser.

Utreda

När en utvärdering av extra anpassningar resulterar i att det kan finnas behov av särskilt stöd ska detta utredas och frågan lyfts i elevhälsoteamet för vidare handläggning. Där avgörs vilka delar utredningen ska omfatta, t.ex. om extern kompetens skall anlitas. Dessutom avgörs vem som ska genomföra utredningen. I normalfallet är det skolans speciallärare som handlägger utredningarna, men det kan även falla på annan person i elevhälsoteamet. Generellt för alla utredningar är att en pedagogisk kartläggning ingår. I den beskrivs skolans arbete med ledning och stimulans, lärarnas arbete med planering och genomförande av undervisningen och fritidspersonalens arbete med fritidsverksamheten, personalens beskrivning av elevens interaktion, samt förslag på tänkbara åtgärder för att komma framåt. Här beskrivs även tidigare extra anpassningar och särskilt stöd samt vilket resultat de har haft.

För att utredningen skall vara av hög kvalitet är det viktigt med ett gott samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Det åstadkommer vi genom att hålla alla barn och vårdnadshavare kontinuerligt uppdaterade om kunskapsutvecklingen hos det enskilda barnet. Denna information ges via Unikum. Därigenom blir steget mindre när det är aktuellt att utreda behov av särskilt stöd. I de fall vårdnadshavare ändå motsätter sig en utredning kallar rektor till en elevhälsokonferens i syfte att förklara vikten av en utredning. Kvarstår vårdnadshavarens motvilja kan rektor besluta att starta en utredning trots detta, med undantag för de delar som kräver vårdnadshavarens godkännande.

Utredningen skall dokumenteras i Unikum under Särskilt stöd i Stödinsatser. När utredningen är klar presenteras den i elevhälsoteamet och handläggaren fattar beslut huruvida ett åtgärdsprogram skall upprättas eller inte. Därefter kallar den som handlagt utredningen elev och vårdnadshavare till ett möte för genomgång av utredningen. Vid detta möte deltar från skolans sida även mentor. Mentor för minnesanteckningar vid mötet.

Utarbeta

I de fall beslutet blir att det inte föreligger behov av särskilt stöd skall beslutet innehålla en anvisning om vilka extra anpassningar som är aktuella. Beslutet delges eleven och vårdnadshavaren vid det möte då utredningen presenteras.

Om ett åtgärdsprogram ska upprättas diskuteras utformningen av detta i samband med att utredningen presenteras för elev och vårdnadshavare.

Utifrån vad som framgår av utredningen och vad som diskuterats med elev och vårdnadshavare utarbetar speciallärare/specialpedagog ett åtgärdsprogram i Unikum under Särskilt stöd i Stödinsatser. Skolans speciallärare har delegation att fatta beslut om åtgärdsprogram så länge åtgärden inte innebär något av vad som anges i 3 kap. §§11-12 i Skollagen. I och med att åtgärdsprogrammet är beslutat delges elev och vårdnadshavare detta genom ett meddelande i Unikum.

Vid varje givet tillfälle skall en elev endast ha ett åtgärdsprogram.

Genomföra och följa upp

Så snart ett beslut om åtgärdsprogram har fattats samlar den som ansvarar för detsamma de personer som är involverade i arbetet för att gå igenom de åtgärder och aktiviteter som beslutats. Särskilt viktigt är det att belysa hur arbetet kommer att kommuniceras med eleven för att tydliggöra hur olika moment knyter an till målen i åtgärdsprogrammet, samt hur man kan ta hjälp av elevens starka sidor.

Var och en som är inblandad i ett åtgärdsprogram ansvarar för att det som beslutats verkligen genomförs och om det egna arbetssättet är effektivt eller behöver förändras. Under arbetslagstiden stämmer den som ansvarar för hela åtgärdsprogrammet av med undervisande lärare att så är fallet och om åtgärderna verkar ha avsedd effekt eller om justeringar inom det befintliga åtgärdsprogrammets ram behöver göras.

Utvärdera

När ett åtgärdsprogram beslutas anges även när programmet utvärderas, normalt inom 6-8 veckor. Utvärderingen genomförs av den som ansvarar för åtgärdsprogrammet tillsammans med elev och vårdnadshavare. Inför detta tillfälle skall all personal på skolan som varit delaktiga i åtgärdsprogrammets genomförande göra en gemensam utvärdering som förberedelse. Utvärderingen dokumenteras i Unikum under Särskilt stöd i Stödinsatser .

Vid utvärderingstillfället kan man konstatera att gällande åtgärdsprogram har haft avsedd effekt och kan avslutas. Om man vid utvärderingstillfället ser att åtgärdsprogrammet fungerar, men att det krävs mer tid fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogrammet. Det är alltså inget nytt åtgärdsprogram, bara ett beslut om att ge det mer tid. Ett tredje alternativ vid utvärderingen är att man ser att åtgärdsprogrammets mål och åtgärder behöver förändras. Då skall ett nytt beslut om åtgärdsprogram fattas enligt ovan. Eventuellt kan det även finnas behov av ytterligare utredningar före detta beslut.

